

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 czerwca 2021 r.

Pozycja 103

POSTANOWIENIE z dnia 2 lutego 2021 r. Sygn. akt Ts 104/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

art. 767⁴ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), w zakresie zwrotu „w wypadkach wskazanych w ustawie”, z:

- art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- art. 176 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

1) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w części dotyczącej badania zgodności art. 767⁴ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), w zakresie zwrotu „w wypadkach wskazanych w ustawie”, z art. 176 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

2) nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej w pozostałej części.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 27 lipca 2020 r. (data nadania), M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

1.1. Postanowieniem z 30 maja 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w T. – w sprawie z powództwa skarżącego przeciwko innej osobie fizycznej (dalej: pozwany) o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – udzielił zabezpieczenia roszczenia skarżącego poprzez zawieszenie postępowań egzekucyjnych prowadzonych z wniosku pozwanego przeciwko skarżącemu przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. w sprawach o sygn. akt [...] do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy.

Wskutek zażalenia pozwanego Sąd Rejonowy w T., postanowieniem z 15 lipca 2019 r. (sygn. [...]), uchylił swoje orzeczenie z 30 maja 2019 r. Rozstrzygnięcie to zostało zaskarżone przez skarżącego zażaleniem, w wyniku czego Sąd Okręgowy w K. w postanowieniu z 27 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) orzekł o zabezpieczeniu powództwa skarżącego przez

zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. pod sygn. akt [...].

1.2. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w T. w sprawie o sygn. akt [...] 23 maja 2019 r. dokonał zajęcia wierzytelności w majątku skarżącego. Na tę czynność skarżący wniósł skargę, która postanowieniem Sądu Rejonowego w T. z 19 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) została oddalona. Sąd ten uznał bowiem, że komornik sądowy nie naruszył prawa.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało zaskarżone przez skarżącego zażaleniem, które zostało odrzucone przez Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z 1 kwietnia 2020 r. (sygn. akt [...]). W ocenie tego Sądu „[n]a postanowienie sądu rejonowego oddalające skargę na czynność komornika w postaci zajęcia wierzytelności nie przysługuje zażalenie, gdyż nie dotyczy go art. 394, 394^{1a} i 394² k.p.c. ani też nie jest to postanowienie wymienione w części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego, co oznacza, że zażalenie na takie postanowienie jest niedopuszczalne”.

2. Zdaniem skarżącego art. 767⁴ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.), w zakresie obejmującym słowa: „w wypadkach wskazanych w ustawie”, pozbawia go prawa do dwuinstancyjnego postępowania sądowego w zakresie skargi na czynność komornika, które wywodzi z Konstytucji.

3. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 19 sierpnia 2020 r. (którego odpis został doręczony pełnomocnikowi skarżącego 2 września 2020 r.) – na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) – skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez doręczenie odpisu lub poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii:

- postanowień Sądu Rejonowego w T. z: 19 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]), 30 maja 2019 r. (sygn. akt [...]) oraz 15 lipca 2019 r. (sygn. akt [...]);
- postanowień Sądu Okręgowego w K. z: 27 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) oraz 1 kwietnia 2020 r. (sygn. akt [...]).

Wraz ze sporządzonym przez pełnomocnika pismem procesowym, wniesionym do Trybunału 7 września 2020 r. (data nadania), skarżący wykonał powyższe zarządzenie.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 18 listopada 2020 r. (którego odpis został doręczony pełnomocnikowi skarżącego 26 listopada 2020 r.) – na podstawie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK – skarżący został wezwany do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez uzasadnienie zarzutu niezgodności art. 767⁴ § 1 k.p.c. z art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

W sporządzonym przez pełnomocnika piśmie procesowym, wniesionym do Trybunału 2 grudnia 2020 r. (data nadania), skarżący przedstawił argumenty świadczące – jego zdaniem – o niekonstytucyjności zaskarżonej regulacji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK)

skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Przedmiotem zaskarżenia w niniejszej sprawie uczyniono art. 767⁴ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.) w brzmieniu:

„Zażalenie na postanowienie sądu przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie”.

Skarżący zakwestionował powyższy przepis w części obejmującej słowa: „w wypadkach wskazanych w ustawie”, a jako wzorce kontroli powołał:

- art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji;
- art. 176 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

3. W pierwszej kolejności należy odnieść się do powołanych przez skarżącego – jako wzorców kontroli – art. 176 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Pomimo tego, że w *petitum* skargi konstytucyjnej skarżący wskazał art. 176 ust. 2 ustawy zasadniczej jako „podstawowy” punkt odniesienia przy kontroli art. 767⁴ k.p.c., to z uzasadnienia skargi wynika, iż zaskarżony przepis konfrontowany jest z art. 45 ust. 1 Konstytucji jako „wzorcem głównym”. Artykuł 176 ust. 2 Konstytucji ma natomiast – analogicznie jak art. 176 ust. 1 ustawy zasadniczej – charakter „wzorca związkowego”.

W związku z powyższym Trybunał przypomina, że każdorazowa ocena dopuszczalności wskazania przepisów konstytucyjnych (zarówno jako „wzorców głównych”, jak i „związkowych”) powoływanych w sprawach inicjowanych skargą konstytucyjną wymaga uprzedniego zbadania, czy da się z nich wyprowadzić – choćby pośrednio – treści odnoszące się do konstytucyjnych praw, wolności lub obowiązków jednostki. Artykuł 176 ust. 2 Konstytucji ma charakter ustrojowy, co oznacza, że nie może być źródłem konstytucyjnych praw i wolności jednostki, a tym samym nie można powoływać tego przepisu w sprawach skargowych (zob. m.in. postanowienia TK z: 8 czerwca 2009 r., sygn. SK 26/07, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 92; 21 lipca 2009 r., sygn. Ts 222/08, OTK ZU nr 5/B/2009, poz. 411 oraz 19 października 2010, sygn. Ts 257/08, OTK ZU nr 5/B/2010, poz. 336).

Z tych też powodów – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w punkcie 1 sentencji.

4. Trybunał stwierdza, że analizowana skarga konstytucyjna w pozostałym zakresie spełnia przesłanki warunkujące przekazanie jej do rozpoznania merytorycznego, gdyż została sporządzona w imieniu skarżącego przez radcę prawnego (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK), nie jest obciążona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, zaś skarżący:

- wyczerpał przysługującą mu drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), ponieważ postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 27 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocne i niezaskarżalne;

- dochował przepisanego, trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), ponieważ odpis wskazanego wyżej postanowienia został doręczony skarżącemu 3 czerwca 2020 r., a skarga została wniesiona do Trybunału 27 lipca 2020 r.;

- prawidłowo określił przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK);

- wskazał, które konstytucyjne prawa i wolności oraz w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK);

- przedstawił uzasadnienie sformułowanych przez niego zarzutów (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

W ocenie Trybunału sformułowane przez skarżącego zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK. Istotą przedstawionego w niniejszej sprawie problemu jest bowiem kwestia ograniczenia prawa do instancyjnej weryfikacji rozstrzygnięć sądowych wydanych w ramach kontroli czynności komornika sądowego.

Z tego powodu – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w punkcie 2 sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na punkt 1 niniejszego postanowienia w terminie siedmiu dni od daty jego doręczenia.